

Lukács Lilla Judit - beszámoló

Igen nehéz helyzetben van az a diák, akinek három hét tapasztalatait kell összesűrítenie pár fehér lapra egy olyan utazásról, melyet vélhetőleg egész életében nagyon erős emlékként fog magában hordozni.

Kilenc társammal három hetet tölthettem el Oslóban, - az Oslói Egyetemen - s a kint szerzett szakmai, emberi, kulturális tapasztalatok úgy gondolom egy életre meghatározóak lesznek számomra.

Mégis nagyon nehezen írok le akármit is erre a papírra, ha felteszem magamnak a kérdést: Mit tanultam Oslóban?

Nehezen válaszolok rá, mert elvárásokkal érkeztem Oslóba, és a kint szerzett tapasztalataim kis része egyezik csak a kivitt elvárásaimmal - a képpel, ami bennem élt Norvégiáról, Oslóról. A fent maradó, igen nagy részt egyfajta pozitív kettőség érzése tölti ki bennem. Ez az érzés, már a repülőtéren leszállva körbevett, és a három hét végéig nem engedett nyugodni.

Életkoromhoz képest nagyon sok helyen megfordultam már bolygónkon: láttam Magyarországtól nagyon különböző atmoszférájú városokat, országokat, melyeknél az ember biztosan tudta: Igen, távol vagyok Európától, Magyarországtól, ez itt egy teljesen más világ, számomra ez elérhetetlen, megfoghatatlan. Ugyanakkor láttam Hazánkhoz nagyon hasonló helyeket is, ahol nem okozott volna egyik pillanatról a másikra átállni arra a közegre.

Számomra Oslo valahol a kettő között helyezkedik el. Azt vártam, hogy valami egészen más lesz; nyüzsgő, fényűző, elérhetetlen - a magyar ember hajlamos azt hinni, hogy tőlünk kicsit fejlettebb országokban a kerítés is kolbászból van, és hatalmas eltérésekkel lehet találkozni.

Ennek ellenére, amikor leszálltunk a repülőtéren már azt láttam, hogy a fentebb felsorolt három jelzőből kettő biztosan nem igaz: a fényűző, és az elérhetetlen.

Azt láttam kint, hogy valóban gazdagabb világban élnek (bár ugyanúgy vannak kevésbé felkapott negyedek), de ez leginkább nem a külsőségekben szembeötlő, sokkal inkább az értékrendben, az otthonokban látszik ennek nyoma: mindenk előtt a család, a gyermek.

Azt láttam, hogy hatalmas gyermek- kultusszal rendelkeznek, hogy minden egyes gyerekre úgy vigyáznak az óvodákban, az utcán, mint valami drága ékszerre. Hatalmas élmény volt apukákat látni időben hazaérkezni (aminek nyilvánvalóan köze van ahhoz, hogy fent tudja tartani a családot annyi munkával, amennyi a munkaideje, és nem túlórázik), utána látni őket gyermekekkel foglalkozni: sétálni, focizni, kirándulni, időt hagyni a családra, mindezt élvezettel. Itt azt éreztem, hogy ez igen nagy mentális, és kulturális különbség a két nép között – nem csak, hogy a szabadidejük eltöltésében mit tesznek, és hogyan, hanem hogy a család értékes kis csoport, nem pedig egy kézzel-lábbal összetartott kényszer. Később ezt a tapasztalatomat támasztotta alá tanárnőnk, Kozák Katalin anekdotája, melyet egy workshop szünetében osztott meg velünk arról, hogy a norvég férfi szinte már – már megsértődik, ha nem veheti ki részét a gyereknevelésből, és a házi munkából, mivel kötelességének érzi. Itt azt éreztem, hogy itthon ehhez nagyon nagy hagyománya van a férfi és a női szerepeknek, s hogy kulturális különbségekből adódóan nálunk ez nem megvalósítható ilyen formában, mert mindkét fél „kifordítva” érezné magát. (A gyerek-kultuszhoz tartom fontosnak hozzáfűzni,

hogyan Norvégiában a művészeti életben is igen kiemelt helyet foglal el a magának gyermek az alakja, a felnőtté válás, a születés, és a halál, és az emberi kapcsolatok témája.)

Azt láttam, hogy a „rendszer” különböző elemei pontosan, hiba nélkül csatlakoznak egymáshoz – s hogy egy esetleges hiba felmerülésekor nem bénul le a folyamat, hanem tudnak alternatívákkal szolgálni. Úgy éreztem, hogy ami ezt a világot távolra sodorja Magyarországtól az egyedül az emberi tényező, s erősen elgondolkodtam rajta, hogy az emberi tényező mennyiben függ az anyagi létbizonytalanság hiányától.

Szembeötlő különbség volt még számomra a kultúra megnyilvánulása a mindennapokban, a különböző kultúrák békés egymás mellettisége (pont az egyik workshopon esett arról szó, egy videó – „Akinek a szeme kék” - megnézése után, hogy a norvég óvodákban a norvég gyerekek szinte nem is tudják mi az a fekete és fehér bőr, egyedül a fekete gyerekek érzékelik, hogy ők mások) , ezen felül a nyugodtság, az elfogadás, a szabadság, és a hibák méltóság teljes viselése. Megmosolyogtam, amikor itt is láttam falfirkákat, megtelt szemetes ládákat, utcán gördeszkázó fiúkat – megmosolyogtam, mert az emberek hozzáállása nagyon különbözött a Magyarországon megszokott reakcióktól, számomra kicsit megfoghatatlan módon.

Ennek ellenére nagyon meglepődtem, amikor norvég diákokkal beszélgetve azt hallottam, hogy ők Oslót igenis stresszesnek, kicsit sem nyugodtnak élik meg – s a külföldi diákok közül is igen eltérő a véleményeket lehet hallani ezt illetően. Sokan említették közülük, hogy az Oslótól távolabbi Norvégia teljesen más, s habár mi nem jutottunk sokkal távolabb Oslótól, már a szemben fekvő fjordok hangulata is különbözik. Emellett beszélgetéseinkben többször felmerült az, hogy Norvégiában az összes probléma ugyanúgy megtalálható, mint a többi országban, csak sokkal rejtettebben, mint ahogy az emberek érzelmei is sokkal rejtettebben helyezkednek el bennük.

Pont ez indította el bennem azt a folyamatot minek következtében dolgozatomnak az „Oslo Arcai” címet adtam – én csak egy arcát látom, a sok közül. Ezért is hívnám fel arra az olvasó figyelmét, hogy a külső szemlélő nyilvánvalóan mást él meg egy idegen országból, mint amilyen az ország maga. Emellett fontosnak találom elmondani azt a tapasztalatomat a stresszt illetően, hogy a két országnak mások a stressz faktorjai (a kulturális, és a temperamentum különbségből fakadóan), így a stressz minősége is más. Csak hogy egy nagyon egyszerű, lebutított példát hozzak: talán csak egyéni tapasztalás az, hogy én pillanatok alatt „beleszoktam” a norvég közlekedés kimondatlan szabályaiba, de visszaérkezve Magyarországra kellett újra két-három nap, hogy ne érezzem magam esetlennek a tömegközlekedés használata közben.

Szakmailag is az emberséget és emberségességet tapasztaltam minden felé – már csak a velünk való bánásmódban is. Kint létünk alatt két helyi óvodában jártunk, több workshopon részt vettük, és rengeteg kulturális „kirándulásra” vittek minket.

Számomra négy nagyon meghatározó élmény volt ez alatt a három hét alatt.

Az első a két óvoda. Az első ámulaton túlesve – ami a felszereltséget, az alkalmazottak számát, és magát a rendszert illetve (náluk a bölcsődei funkciókat is az óvoda látja el) – leginkább a szakmai paletta, és a hozzáállás volt az, ami igen mély nyomot hagyott bennem. Az általunk látott óvodákban nem éreztem azt, hogy bármelyik gyermek is hiányt szenvedne akármiben, beleértve a figyelmet, és az elfogadást is. Ezenfelül volt valami megfoghatatlanul

pozitív érzés bennem az óvónők odafordulását, és szakmai felkészültségét látva. Nem éreztem azt, hogy a gyermekek felesleges tiltásoknak lennének kitéve, sőt, azt éreztem, hogy maga a rendszer talán arra törekszik leginkább, hogy a gyermeknek a nyíltságát, az ősbizalmát megtartsa, miközben fejleszti a különböző képességeit. Én úgy gondolom nagyon rég voltam ennyire szerető, és elfogadó környezetben.

A második nagyon meghatározó élmény-tömb Kozák Katalin drámapedagógiai workshopjai voltak. Ezeken a workshopokon tanulhattunk pár új drámajátékot, és Kati anekdotáin, és irányító mondatain keresztül igyekezett nekünk bemutatni a norvég nézőpontot, hozzáállást. Többször felhívta a figyelmünket arra, hogy Norvégia és Magyarország között az a legnagyobb különbség, hogy míg a magyar ember rögtön a háttértartalmat kutatja, úgy a norvég először a formát figyeli. Próbálta felhívni arra a figyelmünket, hogy kint létünk alatt a formával, az eszközzel, a térrel, és az idővel foglalkozzunk többet, ezt a bemutatónkban próbáltuk is hasznosítani. Katin keresztül ismerkedtünk meg a csecsemőszínházzal is, melyet a csoport nagy része igen pozitívan fogadott. Tőlem kicsit távoli a módszer, de egyáltalán nem tartom rossznak. Leginkább azt sajnálom, hogy ez alatt a három hét alatt igen kevés időt tölthettünk Kattal.

A harmadik nagyon meghatározó élmény a konga dobolás volt. Itthon még sosem játszottam ilyen szinten kongán, mint odakint. Kint tartózkodásunk alatt többször is találkoztunk ezzel hangszerrel. Legelőször a norvég diákokkal volt egy közös workshopunk, ahol egy meghívott, zenész előadó tanítgatott minket – mivel nem volt közös nyelv, amit beszéltünk volna vele, ezért a zene nyelvén. Már akkor szembesültünk vele, hogy a kongán való játék milyen hasznos, és kellemes időtöltés is egyben. Nagyszerűen fejleszti az ember, a gyermek ritmusérzékét. Aztán ugyanezzel a hangszerrel találkoztunk az óvodákban, ahol a gyermekek csoportosan játszanak kongán, a fent említett ok miatt. Elámultunk rajta, hogy mekkora hasznos, és empatikus odafordulás ez egy „idegen” kultúra felé. Nagyon jó érzés volt látni, ahogy kultúrák találkozáspontjainál valami nagyon-nagyon jó dolog születik. Mondhatni „mindenki bedobja a közösbe, ami nála van, egy közös egész érdekében.” Harmadjára pedig a Gyerek Múzeumban találkoztunk kongával, ahol az odaérkező csoportoknak tartanak egy kis dobleckét.

A negyedik nagyon meghatározó élmény számomra maga a művészeti közélet volt. Kezdve az Operában látott balett előadástól, melynek címe Hagyaték volt, és amely a kultúrák közti ellentmondásokról, és kommunikációról szólt. Folytatva a svéd utazó cirkusszal, melyet Oslo főutcáján láttunk, vagy akár a Vigeland Parkkal, ahol a szobrokat nézve is nagyon sokat tanultam az emberről, és a norvég felfogásról, nem beszélve arról, hogy csodálkoztam, mennyien vannak bent a Parkban. Eljutva egészen egy alternatív- szociológiai színházi előadáshoz, melyet a norvég diákok ajánlottak nekünk, s mely igen csak „felnőtt” témáról szólt, de mindannyiunk gondolatait megmozgatta.

Összességében én úgy gondolom, hogy ez alatt a három hét alatt nagyon sokat tanultam: szakmáról, gyerekekről, hozzáállásról, kultúrákról, családról, arról nem is beszélve, hogy az angol nyelvtudásom is nagyon sokat fejlődött. Én mégis úgy gondolom, hogyha felteszem magamnak a kérdést, hogy mit, vagy miről tanultam Norvégiában, akkor az egyértelmű válasz rá az, hogy nagyon sokat tanultam, magáról az emberről, az emberségességről, a hozzáállásról, az elfogadásról, az odafordulásról, az emberi felelősségről, és kötelességről, és egy lehetséges jövőképről, mely remélem Hazánktól sincsen olyan messze.

Ezúton szeretném megköszönni mindenkinek, aki részt vett abban, hogy ez a három hét létrejöjjön!